

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. balandžio 10 d. Nr. 21RE2-88 (AG2-65/15-2024)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės, Evaldo Ambrozaičio (posėdžio pirmininkas ir pranešėjas), Vilijos Astrauskienės,

2024 m. balandžio 10 d. Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos X. Y. patikslintą skundą atsakovei Palangos miesto savivaldybės administracijai dėl Palangos miesto savivaldybės administracijos 2024 m. vasario 21 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

Komisijos 2024 m. kovo 18 d. sprendimu priimtas pareiškėjos X. Y. patikslintas skundas (b. l. 11), kuriuo pareiškėja prašo panaikinti Palangos miesto savivaldybės administracijos 2024 m. vasario 21 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Sprendimas).

Patikslintame skunde pareiškėja nurodo, kad 2024 m. vasario 11 d. per elektroninę Socialinės paramos šeimai informacinę sistemą (toliau – ir SPIS) pateikė Palangos miesto savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriui prašymą dėl socialinės pašalpos dalies įsidarbinus skyrimo. Tačiau skundžiamu Sprendimu pareiškėjai papildoma socialinės pašalpos dalis įsidarbinus neskirta, nes jos šeimos turimo turto vertė viršija teisės aktais nustatytą turto vertės normatyvą. Su skundžiamu Sprendimu nesutinka, mano, kad atsakovė netinkamai taikė Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – ir PSPNGĮ) 10 straipsnį, kuriuo 1 dalies 1–4 punktuose nurodoma, kad asmuo turi atitikti tik šiuose išvardintuose punktuose nustatytus reikalavimus. Tvirtina, kad asmens turtas šiai išmokai gauti nevertinamas. Pažymi, jog tą patį patvirtino ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vyriausioji specialistė Z. Y., kuri yra atsakinga už PSPNGĮ taikymą ir į kurią pareiškėja kreipėsi.

Taip pat akcentuoja, jog atsakovė, neturėdama teisinio pagrindo, tikrino pareiškėjos šeimos turtą, tokiu būdu pažeidė asmens duomenų apsaugą. Sprendimas pateiktas ne tik per SPIS duomenų sistemą, tačiau ir per duomenų perdavimo sistemą Kontorą, kurioje nėra duomenų apsaugos, nes ji prieinama ir kitiems savivaldybės darbuotojams.

Papildomuose paaiškinimuose nurodo, jog pareiškėja teisę į papildomą socialinės pašalpos dalį įsidarbinus įgijo nuo 2023 m. vasario 13 d., kai nuosavybės teise turimas turtas nebuvo vertinamas. Pažymi, jog vadovaujantis PSPNGĮ 10 straipsnio 1 dalies 4 punktu, pareiškėja prašymą turėjo teisę pateikti ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo įsidarbinimo. Akcentuoja, jog turtą pradėta vertinti nuo 2023 m. rugsėjo 1 d.

Atsakovė Palangos miesto savivaldybės administracija atsiliepiu (b. l. 33–39) su patikslintu skundu nesutinka ir prašo patikslintą skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė atsiliepiame nurodo, jog pareiškėja 2024 m. vasario 11 d. per SPIS pateikė Palangos miesto savivaldybės administracijai prašymą-paraišką skirti papildomą socialinės pašalpos dalį

įsidarbinus (toliau – Prašymas). Nurodo, jog išnagrinėjus pareiškėjos prašymą-paraišką, Sprendimu pareiškėja informuota, kad papildoma socialinės pašalpos dalis įsidarbinus jai neskiriama, nes šeimos turimo turto vertė viršija teisės aktais nustatytą turto vertės normatyvą.

Teigia, jog piniginės socialinės paramos teisinis reglamentavimas pareiškėjai turi būti žinomas, nes pati pareiškėja yra (duomenys neskelbtini), kurios darbo funkcijos susijusios su (duomenys neskelbtini). Nors pareiškėja nurodo, kad kreipėsi į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vyriausiąją specialistę Z. Y., kuri nurodė, kad tokiu atveju turtas nevertinamas, tačiau pareiškėja nenurodo kokiu būdu (raštu ar žodžiu) konsultavosi su minėta specialiste. Be to, ministerijos atstovės pateikta nuomonė neprilygsta oficialiai Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pozicijai. Pažymi, jog šiuo atveju pareiškėja nepateikė jokio Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštiško atsakymo su argumentais, kodėl sprendžiant dėl asmens teisės į papildomą socialinės pašalpos dalį įsidarbinus nėra vertinama šeimos (ar bendrai gyvenančių asmenų) deklaruoto turto vertė. Akcentuoja ir tai, jog net ir tuo atveju, jei tokia ministerijos oficiali pozicija būtų pateikta, tokia pozicija negali pretenduoti į oficialų įstatymo aiškinimą arba laikoma konkrečios faktinės situacijos sprendimu. Norminio teisės akto aiškinimas šiuo atveju neturėtų privalomos galios aiškinamo teisės akto adresatams.

Nurodo, jog PSPNGĮ 6 straipsnyje numatytos sąlygos, nustatant teisę į socialinę pašalpą, kad bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į socialinę pašalpą, jeigu bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto, nurodyto PSPNGĮ 14 straipsnyje, vertė neviršija turto vertės normatyvo, vidutinės pajamos, nurodytos ir apskaičiuotos pagal PSPNGĮ 17 ir 18 straipsnius, tenkančios vienam iš bendrai gyvenančių asmenų arba vienam gyvenančiam asmeniui per mėnesį, yra mažesnės kaip 1,1 valstybės remiamų pajamų dydžio ir kiekvienas vyresnis kaip 18 metų bendrai gyvenantis asmuo, vienas gyvenantis asmuo arba vaikas (įvaikis) nuo 16 iki 18 metų atitinka bent vieną iš šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytų sąlygų, kurioms esant bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą.

Pažymi, jog vadovaujantis PSPNGĮ Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymu Nr. XIII-2883, buvo nustatytas atskiras teisinis reglamentavimas, pagal kurį PSPNGĮ 6 straipsnio 1 dalyje numatytas reikalavimas vertinti besikreipiančių bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybes teise turimo turto, pandeminiu laikotarpiu ir po jo (nuo 2020 m. birželio 1 d. iki 2023 m. rugsėjo 1 d.) skiriant piniginę paramą nebuvo taikomas.

Nurodo, jog 2023 m. rugsėjo 12 d. priimtas PSPNGĮ Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2883 11 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIV-2153, vadovaujantis kuriuo nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. grąžintas besikreipiančių piniginės paramos turto vertinimas. Šio pakeitimo įstatymo 2 straipsnis reglamentuoja įstatymo taikymą skiriant piniginę paramą, t. y. nustatant teisę į piniginę socialinę paramą ir vertinant prašymus-paraiškas, pateiktus po 2023 m. rugsėjo 1 d., turtas yra vertinamas.

Atkreipia dėmesį, jog Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Piniginės paramos grupė savivaldybių administracijoms 2023 m. rugsėjo 1 d. pateikė raštą Nr. (duomenys neskelbtini), kuriame nurodoma, kad PSPNGĮ Nr. IX-1675 pakeitimams įsigaliojus nuo spalio 1 d., prašymai-paraiškos, pateikti rugsėjo mėnesį ir vėliau (kaip siūloma įstatymo projekte XIVP-2928(2)), turėtų būti nagrinėjami vertinant nepasiturinčių gyventojų nuosavybės teise turimą turtą, duomenis patikrinant valstybės ir žinybiniuose registruose bei valstybės informacinėse sistemose.

Nurodo, jog pagal turimus duomenis nustatyta, kad 2022 m. lapkričio 15 d. pagal pareiškėjos pateiktą prašymą-paraišką Nr. (duomenys neskelbtini), vadovaujantis PSPNGĮ 6 straipsnyje nustatyta tvarka, įvertinta, kad kreipimosi dėl socialinės pašalpos metu bendrai gyvenantys asmenys atitinka nurodytus reikalavimus ir pagal gaunamas pajamas (tuo metu – nevertinant turimo turto vertės) turi teisę į socialinę pašalpą. Tuo pagrindu, pagal prašyme pateiktas einamojo mėnesio (2022 m. lapkričio mėn.) nulines pajamas, 2022 m. lapkričio 15 d. buvo priimtas sprendimas dėl socialinės pašalpos skyrimo Nr. (duomenys neskelbtini) laikotarpiui nuo 2022 m. lapkričio 1 d. iki 2023 m. vasario 1 d., nurodant PSPNGĮ 8 straipsnio 1 dalies sąlygą, kuriai esant paskirta socialinė pašalpa. Pažymi, jog pareiškėja nuo 2023 m. vasario 13 d. įsidarbino (duomenys neskelbtini) pareigose bei nutraukė registraciją Užimtumo tarnyboje.

Paaikškina, jog Palangos miesto savivaldybės administracijoje 2024 m. kovo 14 d. gautas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Piniginės paramos grupės 2024 m. kovo 5 d. raštas Nr. (duomenys neskelbtini), kuriame pažymima, kad PSPNGĮ įtvirtinta papildoma socialinė pašalpa įsidarbinus – priemonė, skatinanti nepasiturinčių gyventojų integraciją į darbo rinką, ir skiriama, kai asmuo atitinka visas PSPNGĮ 10 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas. Mano, kad papildoma pašalpa yra piniginė socialinė parama. Teigia, jog PSPNGĮ nuostatos nenumato, kad įsidarbinus papildomai socialinė pašalpa skiriama vadovaujantis išimtinai tik PSPNGĮ 10 straipsniu, neatsižvelgiant į kitas įstatymo nuostatas. Tvirtina, jog Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštuose savivaldybėms ne kartą akcentuota, kad į situaciją reikia žiūrėti kompleksiskai per visas įstatymo nuostatas.

Argumentuoja, jog PSPNGĮ neišskiria, kad 10 straipsnyje numatyta papildoma socialinė pašalpa nepriskiriama piniginei socialinei paramai, todėl jeigu asmuo praranda teisę į piniginę socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams dėl turto normatyvą viršijančios turto vertės, tai praranda teisę į 10 straipsnyje numatytą papildomą pašalpą. Tokiu atveju numatyta papildoma pašalpa neskirtina. Nurodo, kad prašymo-paraiškos pateikimo ir Sprendimo priėmimo metu pareiškėjos nuosavybės teise turimas turtas viršijo turto vertės normatyvą, todėl asmuo nepriskirtinas nepasiturintiems gyventojams. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja Prašymą skirti papildomą socialinės pašalpos dydį įsidarbinus pateikė įsigaliojus PSPNGĮ Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2883 11 straipsnio pakeitimo įstatymui Nr. XIV-2153 (kai pateiktiems prašymams-paraiškoms taikomas turto vertinimas) Socialinės rūpybos skyriaus specialistai taikė šio pakeitimo įstatymo 2 straipsnį bei nagrinėdami prašymą vertino turtą ir nustatė, kad turtas viršija nustatytą normatyvą, todėl pagrįstai priėmė sprendimą netenkinti pareiškėjos Prašymą skirti papildomą socialinės pašalpos dydį įsidarbinus laikotarpiu nuo 2023 m. vasario mėn. iki 2024 m. sausio mėn.

Tvirtina, jog atsakovė nepadarė jokių asmens duomenų apsaugos pažeidimų ir tinkamai įteikė pareiškėjai atsakymą į Prašymą. Pažymi, jog pareiškėjos asmens duomenys buvo tvarkomi 2024 m. vasario 11 d. Prašymo skirti papildomą socialinės pašalpos dalį įsidarbinus nagrinėjimo tikslais. Be to, apie tai, kad atsakovė gaus ir tvarkys duomenis, kuriais nustatoma teisė į piniginę socialinę paramą, pareiškėja buvo informuota prašymo-paraiškos 7 punkte. Atkreipia dėmesį ir į tai, jog pareiškėja dėl asmens duomenų apsaugos tvarkymo teisėtumo kreipėsi į Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją, todėl šioje byloje šį klausimą spręsti nėra tikslinga.

Nurodo, jog Sprendimas pareiškėjai buvo išsiųstas jos nurodytu būdu, t. y. elektroniniu paštu, laikantis teisės aktuose nustatytos tvarkos.

Pareiškėja posėdyje dalyvauti nepageidavo (b. l. 11). Atsakovė neprieštaravo bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka (b. l. 38). Atsižvelgiant į bylos šalių valią, byla išnagrinėta rašytinio proceso tvarka.

Patikslintas skundas tenkintinas.

Byloje kilo ginčas dėl Palangos miesto savivaldybės administracijos 2024 m. vasario 21 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini), kuriuo atsisakyta pareiškėjai skirti papildomą socialinės pašalpos dalį įsidarbinus.

Nustatyta, jog 2024 m. vasario 11 d. pareiškėja per SPIS kreipėsi į atsakovę su prašymu-paraiška skirti papildomą socialinės pašalpos dalį įsidarbinus laikotarpiu nuo 2023 m. vasario mėn. iki 2024 m. sausio mėn. (minėta, toliau – ir Prašymas) (b. l. 40–43).

Atsakovė, išnagrinėjusi pareiškėjos Prašymą, 2024 m. vasario 21 d. Sprendimu nusprendė pareiškėjos Prašymo netenkinti, nes pareiškėjos šeimos turimo turto vertė viršija teisės aktais nustatytą turto vertės normatyvą (b. l. 44). Teisiniu skundžiamo Sprendimo pagrindu nurodė PSPNGĮ 6, 14 straipsnius bei Piniginės socialinės paramos teikimo tvarkos aprašą, patvirtintą Palangos miesto savivaldybės tarybos 2014 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. T2-14. Prie skundžiamo Sprendimo taip pat pridėta 2024 m. vasario 21 d. išvada Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl teisės į piniginę socialinę paramą“, iš kurios matyti, jog pareiškėjos deklaruoto turto vertė yra (duomenys neskelbtini) (b. l. 45).

Ginčo santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – ir VAI), Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas (minėta, toliau – ir PSPNGI) ir kiti teisės aktai.

PSPNGI paskirtis – nustatyti piniginės socialinės paramos teikimo principus, finansavimo šaltinius, piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų teises ir pareigas, taip pat piniginės socialinės paramos, teikiamos nepasiturintiems gyventojams, kai suaugęs asmenys yra išnaudoję visas kitų pajamų gavimo galimybes, rūšis, jų dydžius ir teikimo sąlygas (1 straipsnio 1 dalis).

PSPNGI 10 straipsnyje numatyti socialinės pašalpos papildomo skyrimo ir socialinės pašalpos mažinimo pagrindai. PSPNGI 10 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui papildomai skiriama šio straipsnio 11 dalyje nustatyto dydžio socialinė pašalpa, jeigu vienas gyvenantis asmuo arba bendrai gyvenantys asmenys atitinka visas šias sąlygas: 1) vienas gyvenantis asmuo arba bent vienas iš bendrai gyvenančių asmenų įsidarbina ir dirba (dirbo) šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą darbo laiką ir jam darbo užmokesčio apskaičiuojama ne mažiau už minimaliąją mėnesinę algą arba minimalųjį valandinį atlygį proporcingai dirbtam laikui arba atliktam darbui; 2) iki įsidarbinimo šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyti asmenys buvo įsiregistravę Užimtumo tarnyboje ar kitos valstybės valstybinėje įdarbinimo tarnyboje ne trumpiau kaip 6 mėnesius iš eilės ir per šį laikotarpį nedirbo arba dirbo mažiau, negu nustatyta šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte, arba dirbo užimtumo didinimo programoje numatytus darbus; 3) bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo buvo socialinės pašalpos gavėjai bent vieną mėnesį per paskutinius 3 mėnesius prieš įsidarbinimą; 4) prašymas-paraiška skirti papildomą socialinės pašalpos dalį įsidarbinus pateiktas ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo įsidarbinimo.

PSPNGI 10 straipsnio 1¹ dalyje numatyta, jog papildomai socialinė pašalpa skiriama ir mokama už kiekvieną pagal darbo sutartį ar darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu dirbtą mėnesį, bet ne ilgiau kaip už 12 dirbtų mėnesių, ir jos dydis bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui sudaro: 1) pirmą–trečią papildomai mokamos socialinės pašalpos mokėjimo mėnesį – 100 procentų socialinės pašalpos, mokėtos per praėjusius 6 mėnesius iki įsidarbinimo, vidutinio dydžio; 2) ketvirtą–šeštą papildomai mokamos socialinės pašalpos mokėjimo mėnesį – 80 procentų socialinės pašalpos, mokėtos per praėjusius 6 mėnesius iki įsidarbinimo, vidutinio dydžio; 3) šeštą–dvyliktą papildomai mokamos socialinės pašalpos mokėjimo mėnesį – 50 procentų socialinės pašalpos, mokėtos per praėjusius 6 mėnesius iki įsidarbinimo, vidutinio dydžio.

Įstatymo Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo 2020 m. balandžio 30 d. aiškinamajame rašte Nr. XIII-4775 nurodyta, kad „PSP įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui įsidarbinus, papildomai skiriama socialinė pašalpa, kurios dydis lygus 50 proc. socialinės pašalpos, mokėtos per praėjusius 6 mėnesius iki įsidarbinimo, vidutinio dydžio, už kiekvieną su darbo ar tarnybos santykiais susijusį mėnesį, bet ne ilgiau kaip 12 mėnesių. Šios priemonės tikslas – didinti ilgalaikių socialinės pašalpos gavėjų motyvaciją įsidarbinti ir iš karto neprarasti paramos (problemos „apsimoka / neapsimoka dirbti“ sprendimas). <...> Papildomai skiriamos socialinės pašalpos įsidarbinus tikslas – didinti socialinės pašalpos gavėjų motyvaciją įsidarbinti <...>. Todėl, siekiant sumažinti ilgalaikę priklausomybę nuo socialinės paramos sistemos (piniginės socialinės paramos teikimas negali būti patrauklesnė priemonė nei įsidarbinimas), skatinti socialinės pašalpos gavėjus įsidarbinti, PSP įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje nustatytas teisinis reguliavimas turėtų būti tobulinamas, supaprastinant papildomai skiriamos socialinės pašalpos įsidarbinus gavimo kriterijus ir sudarant palankesnes sąlygas gauti papildomai skiriamą socialinę pašalpą įsidarbinus. Paramos gavėjų skatinimas, taikant įvairias integracines priemones, sudaro palankesnes sąlygas neprarasti darbinių įgūdžių ir motyvacijos įsidarbinti“ (taip pat žr. Regionų apygardos administracinio teismo 2022 m. balandžio 22 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eI2-2122-621/2022).

Remiantis aptartu teisiniu reguliavimu, spręstina, jog atsakovė, nagrinėdama pareiškėjos Prašymą skirti papildomą socialinės pašalpos dalį įsidarbinus, pirmiausia privalėjo įvertinti aptartas nuostatas. Tačiau kaip matyti iš skundžiamo Sprendimo turinio, jos jame iš viso neaptartos ir neanalizuotos. Šiuo atveju pareiškėja savo skunde kelia klausimą, kodėl minėtomis nuostatomis nesivadovauta ir buvo išimtinai vertinamas turimas turtas.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, jog administraciniai sprendimai privalo atitikti VAI 10 straipsnio 5 dalies bendruosius reikalavimus, keliamus administraciniams sprendimams.

VAI 10 straipsnio 5 dalyje nustatyta, jog administraciniame sprendime turi būti nurodyta: <...> 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai.

VAI administraciniam sprendimui nustatytų reikalavimų aiškinimas išsamiau detalizuojamas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuotoje praktikoje, kurioje nurodoma, tikrinant viešojo administravimo subjekto sprendimą (bendrine prasme) VAI 10 straipsnio aspektu turi būti nustatyta, ar asmuo, kuriam adresuotas aktas, iš esmės galėjo ir turėjo suvokti (suprasti) priimto sprendimo faktinius ir teisinius pagrindus, jo priėmimo motyvus (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. vasario 22 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-105-502/2023, 2023 m. gruodžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1257-968/2023 ir kt.). VAI 10 straipsnio 5 dalimi iš esmės yra siekiama užtikrinti, kad asmeniui, dėl kurio yra priimtas individualus administracinis aktas, būtų žinomi šio akto priėmimo teisinis bei faktinis pagrindai, taip pat motyvai, todėl kai nėra pagrindo individualų administracinį aktą pripažinti visiškai nemotyvuotu, kiekvienu konkrečiu atveju, spręsdamas dėl tokio akto atitikties pastarosios įstatymo nuostatos reikalavimams, teismas (atitinkamai, Komisija) privalo *ad hoc* (esant konkrečiai situacijai) įvertinti, ar nustatyti turinio (teisinio ir faktinio pagrindimo, motyvacijos) trūkumai yra esminiai, sukliudę šio individualaus administracinio akto adresatams suprasti visuomeninių santykių esmę ir turinį, identifikuoti jų teisių, pareigų bei teisėtų interesų pasikeitimą, šio pasikeitimo pagrindus ir apimtį, tinkamai įgyvendinti šiuo aktu suteiktas teises ar (ir) įvykdyti nustatytas pareigas bei įstatymų nustatyta tvarka efektyviai realizuoti teisę į (galbūt) pažeistų teisių ir teisėtų interesų gynybą. Šis vertinimas turi būti atliekamas individualaus administracinio akto adresato požiūriu, t. y. būtent to, kuris turi teisę žinoti ir suprasti, dėl kokios priežasties ir kuo remiantis priimtas konkretus sprendimas, be kita ko, atsižvelgiant ir į pastarajam asmeniui žinomas aplinkybes, lėmusias minėtą sprendimą (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2017 m. rugsėjo 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-709-415/2017, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. rugsėjo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2457-575/2021, 2023 m. gruodžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2093-463/2023).

Be to, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra nurodęs, jog VAI 10 straipsnio 5 dalyje individualiam teisės aktui nustatyti reikalavimai laikytini gero administravimo principo atspindžiu (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2760-492/2015). Gero viešojo administravimo principas įpareigoja viešojo administravimo subjektą, priimant sprendimą, jame nurodyti faktinių aplinkybių bei teisės normų, kurių pagrindu priimtas sprendimas, visumą (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. gegužės 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A444-878/2013, 2021 m. lapkričio 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-2577-602/2021 ir kt.).

Kaip matyti iš skundžiamo Sprendimo turinio, jame iš esmės tik abstrakčiai nurodomi PSPNGĮ 6 ir 14 straipsniai, jų nedetalizuojant. Aptartame Sprendime taip pat neanalizuota PSPNGĮ 10 straipsnio 1 dalis, kuri numato, kada bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui papildomai skiriama šio straipsnio 11 dalyje nustatyto dydžio socialinė pašalpa. Be to, kaip matyti iš PSPNGĮ 10 straipsnio 1 dalies 3 punkto, kad asmuo galėtų pasinaudoti šia parama, jis prieš tai turėjo būti socialinės pašalpos gavėjas bent vieną mėnesį per paskutinius 3 mėnesius prieš įsidarbinimą. Atsiliepime atsakovė nurodė, kad pareiškėja laikotarpiu nuo 2022 m. lapkričio 1 d. iki 2023 m. vasario 1 d. buvo paramos gavėja. Kaip atsiliepime nurodyta, tuo metu jos turtas nebuvo vertintas. Tačiau skundžiamame Sprendime šios aplinkybės nenurodytos ir neanalizuotos, t. y. kodėl prieš tai paramos skyrimo metu pareiškėjos turtas buvo nevertinamas, o šiuo metu yra vertinamas. Be to, Sprendime neanalizuotos PSPNGĮ 10 straipsnio 1 dalyje nurodytos sąlygos, ar pareiškėja jas atitinka bei kurioms esant pareiškėjai papildoma socialinės pašalpos dalis įsidarbinus galėtų būti skiriama. Akcentuotina ir tai, jog pasikeitus teisiniam reguliavimui, kaip atsakovė ir nurodo, turto vertinimas atsirado paraiškoms nuo 2023 m. rugsėjo 1 d., tačiau kaip matyti iš bylos medžiagos, pareiškėja įsidarbino 2023 m. vasario 13 d., o pagal PSPNGĮ 10 straipsnio 1 dalies 4 punktą, prašymą-paraišką skirti papildomą socialinės

pašalpos dalį įsidarbinus pateiktas ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo įsidarbinimo. Pareiškėja šią aplinkybę akcentuoja ir papildomuose paaiškinimuose. Tačiau šių aplinkybių atsakovė Sprendime iš viso nevertino.

Kaip ir minėta, atsakovė skundžiamame Sprendime remiasi PSPNGĮ 6 ir 14 straipsniais, abstrakčiai juos nurodant ir jų nedetalizuojant.

PSPNGĮ 6 straipsnyje nurodyta, kad bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į socialinę pašalpą, jeigu kreipimosi dėl socialinės pašalpos metu atitinka *visus šiame straipsnyje* nurodytus reikalavimus: 1) bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto, nurodyto šio įstatymo 14 straipsnyje, vertė neviršija turto vertės normatyvo. Jeigu bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto, nurodyto šio įstatymo 14 straipsnyje, vertė viršija turto vertės normatyvą, nustatant teisę į socialinę pašalpą, kai kreiptasi pirmą kartą arba praėjus ne mažiau kaip 24 mėnesiams nuo paskutinio mėnesio, už kurį socialinė pašalpa buvo paskirta, šis reikalavimas 3 mėnesius netaikomas; 2) *vidutinės pajamos, nurodytos ir apskaičiuotos pagal šio įstatymo 17 ir 18 straipsnius, tenkančios vienam iš bendrai gyvenančių asmenų arba vienam gyvenančiam asmeniui per mėnesį, yra mažesnės kaip 1,1 valstybės remiamų pajamų dydžio*; 3) kiekvienas vyresnis kaip 18 metų bendrai gyvenantis asmuo, vienas gyvenantis asmuo arba vaikas (įvaikis) nuo 16 iki 18 metų atitinka bent vieną iš šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytų sąlygų, kurioms esant bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą. PSPNGĮ 14 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog skiriant piniginę socialinę paramą, į bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens turtą įskaitomas šis bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimas turtas: 1) statiniai, tarp jų ir nebaigti statyti statiniai; 2) privalomos registruoti transporto priemonės; <...> 8) piniginės lėšos, turimos bankuose, kitose kredito įstaigose ir ne bankuose bei ne kitose kredito įstaigose, jeigu jų bendra suma viršija 580 eurų, išskyrus gautą vaikui (įvaikiui) išlaikyti priteistą konkrečią pinigų sumą.

Remiantis aptartu teisiniu reguliavimu, spręstina, jog asmuo turi teisę į socialinę pašalpą, kai atitinka visus PSPNGĮ 6 straipsnyje nurodytus kriterijus, taip pat ir vidutinį pajamų kriterijų, o remiantis PSPNGĮ 14 straipsnio 1 dalies 8 punktu, piniginės lėšos banke negali viršyti 580 eurų. Byloje nėra ginčo, kad pareiškėja šiuo metu yra dirbanti, įsidarbinusi nuo 2023 m. vasario 13 d., todėl tai vertinant, spręstina, jog po to, kai pareiškėja įsidarbino, jos pajamos galimai visada viršys PSPNGĮ 6 straipsnyje nurodytus kriterijus bei lėšų suma banke bus didesnė nei 580 eurų. Todėl tai vertinant, manytina, jog įsidarbinęs asmuo, pateikęs prašymą skirti papildomą socialinės pašalpos dalį įsidarbinus, iš esmės niekada neatitiks PSPNGĮ 6 straipsnyje nurodytų visų kriterijų. Atsakovei tvirtinant, kad pareiškėjos prašoma papildoma socialinės pašalpos dalis įsidarbinus yra socialinė pašalpa ir todėl ji turi atitikti PSPNGĮ 6 ir 14 straipsnius, neanalizavo minėtų straipsnių dalių, punktų, Sprendime nenurodė, dėl ko tam tikrais minėtų straipsnių kriterijais remiamasi (net nenurodyta kokiais kriterijais, kokiais atitinkamais punktais remiamasi), o kitais ne. Todėl tai vertinant, akivaizdu, jog toks Sprendimas yra neaiškus, nesuprantamas, neatitinkantis VAĮ reikalavimų.

Remiantis visa tai, kas išdėstyta, spręstina, jog skundžiamas Sprendimas neatitinka gero viešojo administravimo principo, taip pat VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5, 6 punktų reikalavimų.

Atkreiptinas dėmesys, jog remiantis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, kilus administraciniam ginčui dėl individualaus administracinio akto, jį priėmęs subjektas ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijoje ir (ar) teisme negali nurodyti priimto akto motyvų (jei aktas buvo be motyvų), papildyti ar pakeisti akte nurodytus motyvus (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. gruodžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-1536/2014, 2016 m. vasario 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-313-146/2016, 2022 m. gegužės 4 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-261-502/2022).

Vadovaujantis aptartu Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išaiškinimu, atsakovės vėliau teikti papildomi argumentai ir paaiškinimai atsiliepime negali būti vertinami kaip Sprendimo motyvai. Šiuo atveju Komisija neturi teisės vertinti atsiliepime pateiktų papildomų argumentų, papildomai nurodyto konkretaus teisinio reguliavimo, kuris nebuvo nurodytas Sprendime, ar pati nusistatyti priežastį, kuria remiantis buvo prašymas netenkintas (pvz., Lietuvos vyriausiojo

administracinio teismo 2018 m. gruodžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1240-556/2018 ir kt.).

Komisija atsižvelgdama į visa tai, kas išdėstyta, daro išvadą, jog skundžiamame Sprendime teisinio reglamentavimo išdėstymas yra nepakankamas, neaiškus, Sprendimas neišsamus, todėl spręstina, jog Sprendimo trūkumai yra esminiai, dėl kurių pareiškėjai buvo apribota galimybė ši Sprendimą skusti, o Komisijai apsinkinta galimybė įvertinti taikytus teisės aktus, sprendžiant pareiškėjos prašymą-paraišką. Todėl tai vertinant, spręstina, jog Sprendimas neatitinka gero viešojo administravimo principo, VAI 10 straipsnio 5 dalies 5, 6 punktų reikalavimų, yra neteisėtas ir nepagrįstas, todėl naikintinas.

Pripažinus Sprendimą neteisėtu, atsakovei kyla pareiga iš naujo išnagrinėti pareiškėjos prašymą-paraišką bei priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Pažymėtina ir tai, kad Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje yra konstatuota, jog teismo sprendimas, kuriuo buvo panaikintas viešojo administravimo subjekto priimtas aktas dėl to, kad jame nėra aiškūs jo priėmimo motyvai, nereiškia, jog viešojo administravimo subjektas yra įpareigojamas priimti priešingą sprendimą – šiuo atveju viešojo administravimo subjektas gali priimti bet kokį sprendimą (ir tokį patį, koks buvo priimtas anksčiau), tačiau jame turi būti aiškiai nurodyti tokio sprendimo priėmimo motyvai (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. gruodžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1240-556/2018 ir kt.).

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, jog nors pareiškėja papildomais argumentais nurodo galimus pažeidimus su asmens duomenų apsauga, tačiau Komisija nenagrinėja bylų ir nesprendžia klausimų, susijusių su galimu asmens duomenų pažeidimu. Remiantis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 11, 12, 22 ir kitais straipsniais, tokius skundus nagrinėja Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija. Atsižvelgiant į tai, Komisija plačiau dėl šių pareiškėjos argumentų nepasisakys.

Nustatytų teisinių ir faktinių aplinkybių pagrindu pareiškėjos patikslintas skundas tenkintinas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjos X. Y. patikslintą skundą tenkinti.

Panaikinti Palangos miesto savivaldybės administracijos 2024 m. vasario 21 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini).

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo bylos šalys gali apskusti Regionų administracinio teismo Klaipėdos rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Evaldas Ambrozaitis

Komisijos nariai

Marina Adomaitė

Vilija Astrauskienė